

BISERICA ȘI ȘCOALA.

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe $\frac{1}{2}$ an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr. pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Corespondențele să se adreseze Redacțiunei

„BISERICA ȘI ȘCOALA“

Ear banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Alesul bisericeii.

Un act solemn s'a îndeplinit, — biserica noastră alesu-și-a mire, pentru îndeplinirea vedyutei episcopii a Aradului.

Representanța autorisată a bisericeii noastre dreptmăritoare din eparchia Aradului, Sinodul diecesan, ales-a episcop, cărmaciul destinelor sale, în persoana P. C. Sale vicarului **Vasilie Mangra.**

Coboritu-s'a Duhul sfânt asupra celor chemați, ca prin votul lor sarcina apostolică să pună pe umerii probați în muncă și devotament pentru sfânta noastră biserică, ridicând la treapta arhierască pe un fiu al bisericeii, care decoare este acestei sfinie bisericeii.

„Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca vedynd faptele voastre să preamărească pe Tatăl din ceriuri“ — este cuvântul evanghelic.

Și cuvântul următor și propovedyitor și-a avut în P. C. Sa părintele vicar Vasilie Mangra, căruia scaunul episcopiei Aradului i-se hărăzește, pentru a duce înainte și cu mână sigură și puternică, destinele diecesei noastre.

Vieața întregă și-a petrecut-o în mijlocul poporului său, la sînul bisericeii sale, lucrând și luminând, lumină vie, care cale și-a deschis spre orizontul fericirii poporului nostru.

Calitățile morale-sufletești ale alesului episcop oglindă își au în faptele sale, din cari iubirea evanghelică și jertfirea de sine ca dintr'un bogat izvor se revarsă.

Nici când resignarea sau abandonarea luptei pentru binele bisericeii nu a cunoscut-o acest ales bărbat, căci sfințenia misiunii, sădită în sufletul său, cuprinsu-i-a întreaga fire, pentru a aduce ideaelului prinos de roade.

Alegerea P. C. Sale părintelui vicar Vasilie Mangra de episcop al Aradului este actul unei înalte conștiințe și actul unei pătrunderi luminate, prin care jugul lui Cristos se impune celui mai vrednic de a-l purta.

Cu sufletul înălțat plecăm capul în fața Tatălui ceresc, care prin sfântul său Duh inspirat-a acest destin; și laudă și preamărire aducem eternului Dumnezeu, îndreptător al cărărilor vieților omenești și soartei neamurilor.

Lumină vie, alesul episcop al Aradului este un teolog desevyrsit, înțelept propovedyitor al cuvântului adevyerului etern, un profund cunosctar al Legii și întocmirilor ei; un fruntaș între canonisții bisericeii ortodoxe române, și cercetător istoric, un învățător, care din darurile binefăcătoare ale învățătorei și virtuților, asupra poporului credincios va ave să reverse pace, mângăere și putere.

„Fericit bărbatul care umblă în calea adevyerului.“ De Dumnezeu îngrijită și sub a Lui pază este sfânta noastră biserică, căci alesu-și-a șieși conducător pe bărbatul ce umblă în calea Adevyerului.

Misiunea și-a împlinit-o Sinodul electoral cu sfințenie. Să preamărim pe Domnul!

Sinodul electoral.

— Raport. —

Sinodul convocat în sesiune extraordinară pentru alegerea de episcop, s'a întrunit Joi, 30 Mai (12 Iunie) în biserica catedrală din Arad, sub presiunea I. P. Sale d-lui arhiepiscop și mitropolit *Ioan Mețianu*.

I. P. S. Sa sosise încă de Marti 28 Mai (10 Iunie) după amiază în Arad, însoțit de P. On. D-ni protopopi I. Papiu, I. Droc, d-l Leonțin Simonescu, secretar archidieceșan și protodiaconul dr. E. Criste.

La gară I. P. S. Sa a fost întâmpinat de membrii Consistorului, sub conducerea P. C. Sale părintelui protosincol și președinte consistorial *I. I. Papp* și de deputații sinodali aflați în Arad, — fiind condus până la hotelul »Crucea albă«, unde a descins, împreună cu suita sa. Apoi a primit pe membrii Consistorului din Arad și corpul profesoral dela institutul nostru teologic-pedagogic.

Mercuri seara s'a ținut în catedrală privigherea prescrisă pentru preseara alegerii de episcop.

Joi, dimineață serviciul divin începe la orele 9, pontificând I. P. S. Sa, încungiurat de: P. P. C. C. L. L., vicarul episcopesc V. Mangra, archimandritul Aug. Hamșea, protosincolul I. Ig. Papp, M. On. domni protopopi Gherasim Sêrb, Toma Păcală, C. Gurban și V. Beleş; protodiaconul Dr. Suciș, și diaconul V. Mihulin.

După terminarea sf. liturgii se face chemarea Duhului Sfânt, după care I. P. S. Sa ține o predică, îndemnând pe membri Sinodului la iubire frățească. La orele 11 $\frac{1}{2}$ I. P. S. Sa deschide Sinodul electoral.

I. P. S. Sa dl arhiepiscop și mitropolit Ioan Mețianu, ocupând între vii aclamări scaunul presidial, rostește următoarea cuvântare:

Venerabil Sinod epărcial!

Prea onoraților domni deputați!

După-ce prea bunul Dumnezeu, în sfaturile sale necuprinse de mintea noastră, a binevoit a chema la sine pe venerabilul episcop al acestei eparchii Iosif Goldiș și a pune eparchia la o nouă cercare: ne-am întrunit astăzi, în acest Sinod electoral, d-lor deputați, ca să îndeplinim

văduvitul scaun episcopesc, printr'o nouă alegere de episcop.

Stima și reverința noastră, precum și a clerului și a poporului nostru, către memoria binecuvântată a fericitalui răposat, mă îndeamnă să Vă rog, d-lor deputați, ca și la această ocaziune să dăm expresiune durerii noastre și condolenței, prin ridicarea de pe scaune zicând: „Dumnezeu să-l odihnească.»

După acestea trecând la celelalte, și considerând, d-lor deputați, că biserica noastră națională ne este cea mai prețioasă moștenire părintească, prin care trăim, cum și că ea chiar în aceste timpuri este greu cercată de multe curente periculoase: Veti înțelege cât de mare este chemarea D-Voastră, pentru alegerea capului acestei diecese, precum și cât de grea Vă este și răspunderea înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor.

De aceea și eu, îndemnat de datorința chemării mele, nu numai Vă sfătuiesc părintește, dar Vă și rog, ca la acest act de atâta însemnătate să puneți la o parte ori-ce alte considerațiuni, și într'un gând și într'o simțire să alegeți pe cel mai demn de înalta chemare arhierască, care să întimpe și consensul Prea sfântului Sinod episcopesc, precum și al Majestații Sale prea grațiosului nostru monarch, pe care, ca pe un prea bun părinte al tuturor popoarelor sale Dumnezeu să-l conserve încă mulți ani fericiți.

Pentru a ajunge la o stare de alegere fericită, este neapărat de lipsă, d-lor deputați, să ne inspirăm de duhul dragostei și al buneii înțelegeri, iubind unii pe alții, precum zice și S. Apostol: »Cel-ce iubește pe altul, legea împlinește«, pentru-ca așa să se depărteze dela noi tot ce ne-ar împerechia, și ar zădărnici bunele noastre intențiuni, având pururea înaintea ochilor zisa sfintei scripturi, că »toată casa sau cetatea ce se împerechiază între sine nu va sta,« precum și sentința străbună: »Concordia resparvae crescunt discordiae autem maximae dilabuntur.«

Să nu uităm d-lor, că desconsiderând aceasta, chiar la un act atât de momentos, ca și care ne stă înainte, am lucra direct contra spiritului bisericeii, care este dragostea evanghelică, și ne-am compromite greu înaintea publicului, care așteaptă cu mare interes rezultatul lucrării noastre. Ba ne-am compromite și frumoasele noastre instituțiuni bisericești, câștigate cu multe greutate și sacrificii de fericiți noștri înaintași.

Am atins acestea nu numai pentru-ca să arăt însemnătatea cea mare a actului electoral, dar și pentru-ca să condamnăm aici, în fața reprezentanților diecesei, pornirea pasiunilor manifestate la alegerea de episcop în 1899, prin

purtări condamnabile, din partea unor neche-mați, porniri prin cari se intenționa a determina prealabil ei înșiși direcțiunea votului în Sinod, iar ulterior a-și aroga cenzura asupra membrilor acestei mature corporațiuni prin insultarea unor bărbați devotați și bine meritați, pentru binele bisericeii și al neamului nostru.

Silit sunt a resuscita acele triste reminiscențe, pentru-că cu multă durere a trebuit să experiez de nou, că acel fatal curent pornit atunci, se pare a se mai susține și acum. Ceea-ce ar avea de urmare desconsiderarea autorității ierarchice și slăbirea legăturilor spirituale și a disciplinei.

Prin amintirea acestora voesc, d-lor deputați, a Vă oferi ocasiunea, de sigur dorită și de D-voastră, spre a Vă ridica și D-Voastră vocea împreună cu mine, pentru delăturarea preocupărilor și stîrpirea pasiunilor compromițătoare și păgubitoare și pentru readucerea prudenței, a moderațiunii, a tactului cum și a respectului, paladii, cari pe bazele credinței, carității și ale speranței, între împrejurări grele și tot mai grele, ne pot feri de pericol și pot salva existența constituțiunii noastre bisericești.

Promițînd acestea și renoind rugăciunea mea către Dumnezeu, să ne trimită duhul înțelepciunii și al înțelegerii, ca în pace și în dragoste frățească să îndeplinim mărețul act, pentru care ne-am întrunit, spre mărirea lui Dumnezeu și salute bisericeii, declar sesiunea Sinodului eparchial extraordinar electoral deschisă.

După ascultarea cuvîntului de deschidere, deputatul Dr. Nicolae Oncu, răspunde I. P. S. Sale, prin următoarele :

Înalt Preasfințite Domnule Archiepiscop și Mitropolit !

Venerabil Sinod !

Mai înainte de toate mulțumim Înalt Preasfinției Sale pentru grația și ostenețile, ce și-a dat la adâncile Sale bătrânețe, venind să conducă în persoană acest Sinod electoral.

Mulțumim totodată I. P. S. Sale pentru alocuțiunea și cuvintele acele părintești și înțelepte, cu cari a deschis ședința Sinodului.

De-odată însă cu manifestarea sentimentelor noastre de venerațiune și recunoștință către Înalta persoană a P. S. Sale Archiepiscopului și Mitropolitului nostru, reprezentantul bisericeii noastre naționale, și în firul alocuțiunii Sale, ținem să o accentuăm și din partea noastră, că în aceste solemne momente cu toții cunoaștem și simțim importanța misiunii și greutatea sarcinii : marea răspundere, ce o avem înaintea lui Dumnezeu și a diecesei noastre, când pășim la urnă să să-

vârșim actul memorabil și măreț al alegerii de Episcop, care să fie reprezentantul lui Dumnezeu pe pământ și părintele, Păstorul înțelept și bun al turmei sale.

Sortile alegerii sunt în mâinile lui Dumnezeu, către care ne îndreptăm privirile noastre, și îl rugăm, să trimită asupra noastră pe Duhul său cel sfânt, să ne lumineze și să ne ajute.

Dar' ori-care va fi voia și hotărîrea Domnului ceresc în sfaturile Sale nescrutate și nemărginite, făgaduim și jurăm, că ne vom închina și vom respecta cu toții voia și judecata sa sfântă.

Când facem această declarațiune și manifestațiune de credință, nu putem să ascundem un dor ferbinte și sacru, ce arde în inimile noastre : credința și credeul nostru.

Această credință, acest credeu este : Pace și Bunăvoire.

Să dea domnul Sfânt, ca prin votul și alegerea noastră să vedem realizată această credință a sufletelor noastre : credeul nostru.

Să vedem odată împreună și întruniți într'un gând și într'un suflet pe toți fiii buni ai Eparchiei noastre, în frunte cu Episcopul, lucrând în perfectă armonie, lăpădând dela sine toate deșertăciunile și slăbiciunile lumesti, punînd la o parte toate interesele meschine și toate preocupările sau considerațiunile personale, inspirați și însuflețiți numai de binele obștesc și de interesele eminente și vitale ale bisericeii noastre, jertfind totul pentru binele și progresele morale, culturale și materiale ale Eparchiei și credincioșilor nostri, fără ură, fără patimă, ci mai vîrtos plini de dragostea evanghelică, și de adevărata dragoste frățească și creștinească, și în toate faptele lor conduși fiind de frica lui Dumnezeu, și călăuziți de legile și poruncile sfintei noastre Maice-biserice, respectând, apărînd și ocrotind cu sfințenie așezămintele bisericeii și toate drepturile autonome ale clerului și poporul nostru din Eparchie, restabilind, susținînd și cultivînd pacea, sentimentul de dragoste dintre frați, iubirea și armonia atît de mult dorită între frații de aceeași credință, ținînd întru toate ordinea morala și bunele rîndueli, și în pace și dragoste împlinind în toate și în totdeauna voia Tatălui ceresc, spre mărirea lui Dumnezeu și binele obștesc al Bisericeii noastre.

Aceasta este credința și credeul nostru.

Așa o voim, și în numele bisericeii și al Diecesei noastre vîduvite, aceasta o cerem noi dela Alesul și fiitorul nostru Episcop.

Așa să ne ajute Dumnezeu, și așa să-i ajute fiitorului Episcop !

Încă odată mulțumim I. P. S. Sale și rugîndu-l să ne spriginească în lucrarea și realizarea acestei credințe și acest credeu al nostru,

propun ca alocuțiune I. P. S. Sale să treacă la protocol, și încheiu urând I. P. S. Sale mulți ani fericiți.

Să trăiască!

Și acum mă întorc către sfântul Altar, și cu devoțiune mă rog:

Tu Doamnel care cunoști inimile tuturor, să biruești întru judecățile Tale.

Amin!

Fiind astfel deschis Sinodul, în considerare că biroul Sinodului eparchial e ales pentru întregul period sinodal, I. P. S. Sa președintele Archiepiscop și Mitropolit, invită pe notarii sinodali să-și ocupe locurile la masa biroului.

La această invitație își ocupă locul notarii prezenți Roman R. Ciorogariu, Gherasim Sêrb și Ioan Georgia din cler iar Dr. Alexandru Marta, Dr. Cornel Ardelean și Dr. George Popa dintre mireni; dintre aceștia președintele designează de notar al ședinței pe Ioan Georgia.

Cetindu-se apelul nominal al deputaților sinodali se constată, că dintre 60 de deputați, sunt prezenți 59, absentând deputatul Nicolae Mladin, deci presiulul declară, că Sinodul întrunit în ședința de astăzi este constituit și capabil de a lua concluse valide.

De bărbați de încredere se aleg deputații Dr. Iosif Gall și Dr. Nicolae Oncu, cari își ocupă locurile la masa presidială.

Înainte de a se începe însași votarea, P. C. Sa Ioan I. Papp, protosincel, înțelegând că și persoana sa ar fi luată în combinațiune, mulțumește pentru atențiune, dar roagă deputații sinodali să nu-l iee în combinațiune și să nu voteze eventual pentru dînsul, căci nu reflectează la scaunul episcopesc, acum vacant. Sinodul ia la cunoștință această declarațiune.

După aceste premerse se procede la actul alegerii și la apelul nominal; pun ședulele lor de votare, în urna destinată spre acest scop, următorii deputați: Dr. Cornel Ardelean, George Ardelean, Vincențiu Babeș, Vasiliu Beleş, Ioan Beleş, Augustin Boțoc, Roman R. Giorogariu, Dr. Gavril Cosma, Dr. Florian Duma, Georgie Feier, Alexandru Filip, Teodor Filip, Dr. Iosif Gall, Paul Gavrillette, Ioan Georgia, Vasiliu Goldiș, Ioan Groza, Constantia Gurban, Dr. Aurel Halic, Voicu Hamsea, Dr. Sever Ispravnic, Dr. Aurel Lazar, Constantin Lazar, George Lazar, Dr. Alexandru Marta, Tit Mărgineanț, Paul Miulescu, Elia Moga, Dimitrie Negrean, Dr. Nicolae Oncu, Dr. Nestor Oprean, Toma Păcală, Vasiliu Pagubă, Ioan I. Papp, Ioan Papp, Dr. Iustin Papp, Paul Papp, Vasiliu Papp, Aurel Petroviciu, Dr. George Popa, Dr. George Popovici, George Popovici, Dr. Traian Putici, Sava Raicu. Pavel Rotariu, Dr. George Roxin, Nicolae Roxin, Ioan Russu Șirianu,

Gherasim Sêrb (ppresb.) Gherasim Sêrb (ref.) Petru Sêrbu, Dr. Ioan Suci, Dr. Ioan Trailescu, Petru Truța, Virgil Tomici, Mihaiu Veliciu, Nicolae Zigre. De tot dar și-au dat voturile 57 deputați, iar deputații Augustin Hamsea și Vasiliu Mangra, s'au retras dela votare.

După-ce au votat toți deputații prezenți, făcându-se scrutiniul după prescripțiunile §-lui 102 din Statutul-Organic, după încheiere, Înaltul Presidiu anunță următorul rezultat:

Pentru P. C. Sa vicarul episcopesc Vasiliu Mangra, s'au dat 30 voturi, pentru P. C. Sa archimandritul Augustin Hamsea 26 voturi, iar pentru P. C. Sa protosincelul Ioan I. Papp 1 vot. Deci președintele declară pe P. C. Sa Vasiliu Mangra, protosincel și vicar episcopesc din Oradea-Mare, de ales episcop al dieceșei gr. or. române a Aradului, fiind acest act a se transpune Preasfințitului Sinod episcopesc, pentru pertractare canonică și a se subțerne Majestății Sale spre pregratioasă întărire a alegerii.

În urma enunțării rezultatului, la propunerea deputatului Dr. George Popa se esmite o comisiune constătătoare din deputații: Dr. Nicolae Oncu, Dr. Ioan Trailescu și Dr. Sever Ispravnic, spre a invita în Sinod pe alesul episcop *Vasiliu Mangra*, care prezentându-se Sinodul îl primește cu vii urări.

După-ce *I. P. S. Sa* îi face cunoscut rezultatul alegerii, P. C. Sa părintele **V. Mangra** ține următoarea vorbire:

„*Înalt Prea Sfințite!*

„*Venerabil Sinod!*

»Când primesc cu recunoștință votul Sinodului, eată dau și eu un vot în fața sfântului altar, că urmând și prea înalta aprobare, și încredințându-mi-se păstorirea de Dumnezeu binecuvântatei diecese a Aradului, toată puterea mea voi folosi-o pentru pacea și bunăstarea eparchiei și credinșilor, pentru înălțarea sfintei noastre biserici.

»Cum biserica trăiește însă în stat, cu o deosebită rivnă voi căuta să cumpenesc lucrurile așa fel, în cât între stat și biserică să domnească cea mai deplină înțelegere. *Respectul legilor, credința către înaltul tron, sinceritatea către sfetnicii tronului, cultivarea unui patriotism cald, care să înalțe sufletele și astfel să întărească patria, cultivarea bunelor raporturi cu toate confesiunile din patrie, eată idealul ce mă va călăuzi în activitatea mea. Și nu prin cuvinte, ci prin fapte voi căuta să dovedesc cât îmi este de scump acest ideal și cât de mult doresc să contribui la întărirea bisericii noastre, mai presus de toate prin pacea și frăția dintre noi toți,*

chemați ca împreună să muncim în același ogor.

»Mulțumesc cu fiască iubire pentru obo-seala ce n'ați pregetat a o depune, ca singur să conduceți acest act important al vieții noastre bisericești. Vă asigur de supunere, și dorința ce am să lucrez ascultând sfatul archiereilor noștri încercați.

»Mulțumesc cu recunoștință domnilor deputați, pentru distincțiunea, de care m'au făcut părtaș și făgăduesc tuturor, serbătorește aici înaintea altarului, că numai binele bisericei și al patriei vor fi călezuza vieții mele.

I. P. S. Sa mulțumește deputaților pentru osteneala ce și-au dat de a duce la bun sfârșit actul electoral și închide Sinodul.

Însoțit de suita sa, și petrecut la gară de nou alesul episcop al Aradului, precum și de numeroși deputați sinodali, I. P. S. Sa a plecat la Sibiu cu trenul accelerat de Joi după amiază.

Ședința VII.

S'a ținut în Arad la 25 Aprilie (8 Maiu) 1902 la orele 10 înaintea de amiază în sala mare seminarială.

Președinte: P. C. Sa părintele protosincol Ioan I. Papp. — Notar: Ioan Georgia.

Nr. 72. Se cetește protocolul ședinței a V-a și se autentică.

Nr. 73. Presidiul prezintă cererea deputatului Dimitrie Negruan pentru concediu și pe restul sesiunii sinodale —

Concediul se acordă.

Nr. 74. La ordinea zilei e continuarea referadei comisiunii organizatoare, care prin raportorul Pavel Rotariu prezintă rapoartele consistoarelor din Arad și Oradea-Mare în afacerea proiectului de Regulament pentru afacerile episcopale din parohii.

În firul desbaterii, la care iau parte deputații Dr. Ioan Suci, Dr. N. Oncu, Petru Truția, Vasilie Mangra, Dr. Nestor Oprean Nicolae Roxin și Dr. Aurel Halic, Sinodul, — neprimind contra-propunerea făcută de Dr. Ioan Suci: ca adecă Consistoarele să prezenteze elaboratele lor de-a dreptul la proximal Sinod, precum nici amendamentul făcut de Nic. Roxin, ca acele elaborate să se desbată și prin o conferință, convocată de președinții Consistoarelor, la care să fie convocați protopresbiterii, — cu majoritate de voturi

îndrumă Consistorul din Arad a satisface în termen scurt concludului sinodal de sub Nr. 135/1901. trimițându-se comisiunii alese sub Nr. 136/1901 sinodal,

operatele ambelor Consistoare, ear' acea comisiune se cereacă, ca să prezente apoi operatele sale, prin Consistorul din Arad, proximalului Sinod eparchial.

Nr. 75. Tot comisiunea organizatoare, prin raportorul Dr. Nic. Oncu, referază asupra actului Consistorului aradan Nr. 2357/902 referitor la reasigurările edificiilor bisericești-școlare. — Sinodul, la propunerea comisiunii,

aprobă procedura și toate dispozițiile luate și solicițează Ven. Consistor, să procedă în această afacere conform raportului său propriu și concludelor anterioare sinodale, ear' despre rezultat să raporteze proximalului Sinod ordinar eparchial.

Nr. 76. Același raportor referază asupra actului Consistorului Oradan Nr. 462/13 Pl. 1902, precum și asupra rugării, înaintată la acest Sinod de-a dreptul de Vasilie Leucuța și consoții, în cauza domiciliului protopresbiterilor din Tinca și Beliu Sinodul, la propunerea comisiunii,

ținând seamă de situațiunile date și aprețiând motivele aduse de corporațiunile competente din ambele protopresbiterate și ascultând și opinia Ven. Consistor orădan, cuprinsă în raportul său: — susține statul de astăzi relativ la domiciliul actualilor protopresbiteri din tractele Tinca și Beliu.

Nr. 77. Același raportor referază asupra raportului Delegațiunii congresuale despre activitatea sa în anul 1901, însoțit de rațiociniile fondului de despărțire ierarhică, de pe anii 1900 și 1901, pe lângă care se prezintă și memorandumul subșternut la Coroană în cauza mănăstirilor — la propunerea comisiunii,

Sinodul îl ia la cunoștință, avisându-se din nou Consistorul din Arad, să procedă și satisfacă concludelor sinodale Nr. 92/900 și 139/901 peste tot, dar' mai ales în ceea-ce privește restituirea anticipațiunilor date comunelor bisericești în procesele de despărțire ierarhică.

Nr. 78. Tot Dr. Nic. Oncu, ca raportor al comisiunii organizatoare, referază asupra actului Consistorului din Arad Nr. 4911/901, în afacerea de arangiamet și cedare a unei sesiuni parohiale vacante, în folosința unei comune bisericești, contra unei compensări complete și reale a fondului preoțesc din partea comunei. Sinodul, ținând seamă de situațiunea dată și pe lângă considerarea intereselor fondului preoțesc și în special pe lângă o compensare perfectă și sigură, — față de contra-propunerea făcută de deputatul Vasilie Goldiș, — cu majoritate de voturi

Admite și autorisează Consistorul să închee această transacțiune.

Nr. 79. Același raportor prezintă Consistorului aradan, Nr. 1273/902 Pl., în chestia înființării alor trei episcopii, anume la: Timișoara, Oradea-Mare și Cluj și în special despre fondurile, cari la o eventuală dismembrare a părților

banatice ar căde sub împărțire, și la propunerea comisiunii

Sinodul îl ia la cunoștință, rezervând-și dreptul său de a se pronunța în merit și detail la timpul său.

Nr. 80. Aceiași raportor prezintă actul Consistorului din Oradea-Mare Nr. 754/18 Pl. 1902, asupra proiectului de Regulament pentru afacerile interne ale Consistoarelor și la propunerea comisiunii

Sinodul, în sensul concluderii sinodal Nr. 128/901, transpune afacerea Consistorului din Arad, ca și acesta să se conformeze amintitului conclud sinodal și apoi să predece cauza comisiunii esmise, spre ulterioară afacere.

Nr. 81. Urmează la ordinea zilei continuarea referadei comisiunii verificatoare. Raportorul George Lazar referând actele referitoare la deplinirea cercului mirenesc din Tinca, devenit vacant prin renunțarea fostului deputat George Roxin senior, atacat prin trei proteste, — la cerere cetește protestul naintat de comisarul consistorial Dr. Iustin Papp. După o desbatere, la care iau parte deputații Vasile Mangra, Nicolae Roxin, Dr. Aurel Halic și Vasile Pagubă și după deslușirile date de presidiu, Sinodul — neaflând motive de nimicire — la propunerea comisiunii verificatoare:

Alegerea lui Dr. Aurel Lazar de deputat sinodal pe restul periodului o verifică.

Nr. 82. Fiind timpul înaintat și anunțându-se proxima ședință pe orele 4. p. m., ședința se ridică la ora 1 $\frac{1}{2}$.

Acest protocol s'a cetit și autenticat în ședința IX-a, ținută la 26 Aprilie (9 Maîu) 1902.

Ioan I. Papp,

protosincol președinte.

Ioan Georgia,

notar.

Vieța și mărturisirile Sf. Aureliu Augustin,

— născut 15 Noemvre 354, † 28 August 430. —

După I. Molzberger

de

Ioan Nicorescu, preot gr. ort. rom

Mai nainte de a intra în vieța și în însăși mărturisile Sf. Augustin, permit câteva orduri atrăgând atenția prea onoraților confrăți preoți asupra lucrurilor de preț ce ne-am propus a da publicității. Nu poate fi indiferent pentru preot a ști sau a nu cunoaște într'adins vieța și mai ales scrierile de valoare ale Sfinților Părinți cari formează tradiția bisericii noastre. Nu numai că nu e indiferent, ba chiar imperativ ni-se impune

ca păstori sufletești a ne ocupa, a studia pe acei bărbați cari curat pentru biserică au luptat, căci numai așa vom putea cu succes păstori turma credincioșilor noaue încredințați, punându-le înainte pe unii ca aceia ca model de virtute și caractere creștine. Dar' ce voi zice de tesaurul cel mare din scrierile lor atât de folositor pentru cuvântători bisericești! Nu pot îndestul recomanda în atenția Prea onoraților confrăți preoți magazinul de material pentru predici, astăzi singurul mijloc eficace prin care putem lumina, îndrepta, întări și sătura turma cuvântătoare lipsită de această hrană necesară sufletului, de atâta amară de vreme. Au trecut timpurile când poporul se mulțumia numai cu slujba dumnezeiască fără de predică, astăzi însuși el reclamă și cu drept cuvânt, pentru-că toate celelalte confesiuni pun adevărata seamă pe predică, ba până și sectele ivite și în corpul bisericii noastre, predica o țin ca partea cea esențială a cultului lor.

Dar fiind-că studierea acestora reclamă timp, ba cere a avea bibliotecă și cunoșterea altor limbi în cari s'au scris și respective tradus scrierile acele de mare valoare, considerând, că atât una cât și alta pot forma obiect de împiedecare, am socotit a face nu serviciu folositor preoției noastre, dacă și un peste tot, ci cel puțin în parte începând a publica în corpul foiei voastre ca organ diecesan vieța și scrierile Sfinților Părinți pe larg, cea-ce până astăzi la noi nu s'a făcut.

După aceste premise rog pe toți Preaonorații confrăți preoți, cărora le zace la inimă înaintarea și întărirea bisericii noastre, ca să primească munca mea cu toată bunăvoința, ear pe atot bunul Dumnezeu rugându-'L cu cuvintele Sf. Augustin a cărui vieță și scrieri „Mărturisiri“ voesc ale face cunoscute: „Lasă-mă o Doamne, mai departe să scrutez; în speranța mea, nu lăsa osteneala mea să fie zdrobită.“ (Sf. Augustin, »Mărturisile,« Cartea XI- c. 18)

Prima și cea mai bogată parte a vieții până la moartea mamei lui ne-o prezintă însuși Sf. Augustin în „Mărturisirile“ sale, pentru aceea noi vom remarca din acelea numai cele neapărat de lipsă, tractându-se acelea și așa de sine stătător.

* * *

Familia Sf. Augustin a fost copia fidelă a aceluși timp. Creștinismul ajunsese tot mai mult la culmea sa, păgânismul însă totuși nu vrea se apună, căci în luptele sale din urmă era anume apărat și de către dușmanii săi, crescuți în propriile lui brațe.

Patriciu, tatăl Sf. Augustin, era nu cive din *Tagaste,* în Africa de Nord, cu stare materială neînsemnată, a cărui înmulțită și pasionată sim-

țire numai în zilele sale din urmă se supuse jugului lui Cristos; mama Sfântului, care se chema *Monica*, era o creștină evlavioasă, a cărei temă de viață — scop, — era sfințirea sa și consacrarea bărbatului și a fiului ei lui Dumnezeu.

Augustin, un spirit deștept, care în prima școală a arătat în contra felului de propunere o hotărâtă antipatie, lăsându-se mai târziu prea mult influențat de materialul de propunere al poezilor și astfel s'a revelat într'însul încă ca prunc acea trăsătură caracteristică, care a rămas atât ca bărbat cât și ca om încărunit, nemulțumindu-se nici odată, numai cu cunoașterea esternală a lucrurilor, ci tindea în scrutarile sale a cunoaște după *esență* și *causă* obiectul de scrutare.

Ascultând în vecinată *Madaura* studiile mai înalte, după un an de zile se reîntoarce earăși acasă, în care restimp tatălui său cu mari eforturi i-a succes câștigarea mijloacelor pentru a putea trimite pe fiul său de 17 ani la școala înaltă din Cartagina.

Aci trebuia firescul om cu boldurile sensualității și ale mândriei, pe cari școala și tatăl lui Augustin, până acum încă nebotizat, le promova; ear' pietatea mamei lui, care îl făcea sfios, le învinse, încât în tinerul învățacel ajunseră la o grabnică și perfectă dezvoltare. Resultatele științei îi și procuraseră lui o anumită autoritate; totodată se dezvoltă într'însul o așa pronunțată ambițiune, că a venit în contrast cu simțemintele sale morale cele mai bune, despectând pe contemporanii săi de școală, deși la aparență nu în mare măsură, dar' cel puțin pentru viitor așa se manifesta. O pasionată iubire de teatru cu neaderatele și nemoralele ei consecvențe îl predominază pe dânsul și ca urmare cu anul al 18 se și face tatăl pruncului său nelegiuit, *Adevărat*, care cu eminențele sale talente procura tatălui său multă bucurie.

Cât de mult cădea pentru Augustin în aceste simțeminte de insuficiență a tuturor plăcerilor lumești și de iubire, dorul său ferbinte după adevăr și dumnezeiasca milă, în care el „numele lui Cristos, al Mântuitorului său, mai că cu țipa mamei sale l'a supt, așa că tot ce era fără de acest nume, fie fost ori-cât de deplin și adevărat, pe el nici când nu l'ar fi putut ademeni — aceste au fost stelele sale conducătoare, cari nu-l lăsară a se afunda, și spiritul său rămase pentru totdeauna în direcție spre cele ideale care anumit prin studierea din pruncie alui Cicero și Hortensiu tot mai mult s'a relevat, dar nu l-a și mulțumit pe el.

În această dispoziție se întoarce el la Sf. Scriptură. „*Singură ea este aceea*“, zice el, *care eu cel mic crește, și eu o desprețuiam fiind mic;*

eu o țineam de mare și nu voiam a-mi pleca cerbicea mea spre a apuca pe calea ei.“ Pedepșa n'a întârziat.

Sofistul Augustin, pentru care înțelege, rea celor mai profunzi filosofi era o ușurință, căzu în delirul și „*în lungile fabulări ale Manicheilor*.“ „*Fără știrbirea autorității*“, îi promit lui, *a-l conduce la înțelegerea curată a lui Dumnezeu și a-l elibera de ori-ce rătăcire.* „*Adevăr și earăși tot numai adevăr*“, a fost cum e a tuturor sectarilor, așa și lozincă acestora și adevărul lor „*cleiu*“ a fost a prinde pe superb și după învățătură înșetoșatul tiner. La aceasta ajută dualismul Manicheilor, după care era un principiu bun, *lumina*, din care se desvoaltă imperiul luminei, și unul rău, *întunerecul*, a cărui împărăție toate cele materiale le cuprinde, cu osebire inima lui Augustin, care pe sine se ținea fără de vină și totuși răul său de-al putea pune în sarcina principiului rău. Noauă ani de zile a fost Augustin manicheu, *a sedus și a fost sedus, aci a fost superb, acolo superstițios în toate lucrurile plin de deșertăciune.*“

Mama plângea pe rătăcitul său fiu.

(Va urma.)

CRONICA.

* *Vicarul general al diecesei gr. cat. de Oradea-Mare.* După înmormântarea episcopului Mihail Pavel de pie memorie, capitului gr. cat. de Oradea-Mare a ținut în 5 Iunie n. ședință extraordinară, în care conform dispozițiilor canonice, a procedat la alegerea unui vicar general capitular și a fost ales canonicul dr. Augustin Lauran, care numai decât a și preluat guvernarea provisorie a diecesei văduvite. Vicarul general a îndreptat un circular către preoțime, aducându-i la cunoștință aceasta alegere și intrarea sa în funcțiune. Circularul începe prin elogiase cuvinte dedicate memoriei repositului episcop și actului imposant de înmormântare, invitând clerul a ține prin toate bisericile parastas. În aceeaș ședință, econom diecesan s'a ales canonicul Artemiu Sarkady, care asemenea numai decât a intrat în activitate.

* *Noul vicar gr.-cat. al Năsăudului.* În locut repositului Dr. Ioan Pop, care a încetat din viață în 1 August anul trecut, a fost numit vicar al Năsăudului dl. Ciril Deac, fost administrator al protopopiatului Budacul-român și al parohiei Șiețul. Introducerea noului vicar s'a făcut în Dumineca trecută.

* *Fundațiunea Șaguna.* Cetim în „Telegraful Român“: Joi înainte de amiază și-a ținut reprezentanța fundațiunii fericitului Șaguna ședința sa anuală sub presiul lui Ex. Sale dlui arhiepiscop și în prezența a 12 membri ai comisiunii administrative. Între obiectele mai importante remarcăm, că s'a întregit co-

mismunea prin alegerea a 3 membri noi în locul răposatului Dr. N. Olariu și a membrilor țărani Ioan Comșa din Seliște și Constantin Popovici din Boița. Secretar-referent a fost declarat cu unanimitatea voturilor asesorul Dr. Elie Cristea, iar celelalte locuri au fost întregite cu Dr. Nicolae Comșa, medic în Seliște și Ioan Stoain Bobeș, episcop în Boița. Ajutoare s'au votat. 1, pentru bisericii 7500 cor.; iar 2, pentru școale 3700 cor.; cu totul 11.200 cor.

Români premiați la universitatea din Cluj. Încheiându-se anul școlar la universitatea din Cluj, la împărțirea premiilor, premiul pentru lucrare în limba română l-a obținut studentul în drept (II) Ius în Nestor, iar premiul pentru sîrguință studentul în filosofie (I) Aurel Gajea.

* **Școală superioară gr. or. pentru fete** în Cernăuți. Majestatea Sa Împăratul a încuviințat cu reșcripșul preînalt din 23 Martie a. c. activarea unei școale superioare gr. or. pentru fete în Cernăuți pe spesele fondului religios gr. or. din Bucovina. Totodată s'a preliminar sumă de 359 mii cor., din fondul religios pentru clădirea edificiului și instalare. Conform §-lui 1 din Statutul de organizare, acest institut este o școală confesională privată, cu drepturile unei școale populare și civile publice. § 2 al statutului dispune, că școala va avea: a, patru clase inferioare cu limba de propunere română și patru clase paralele cu limba de propunere ruteană, în cari ambele limbi germană se va instrui ca obiect de instrucțiune; b, trei clase superioare comune cu predominarea limbii de propunere germane pe lângă urmarea instrucției limbii române, rutene și germane ca obiecte obligate. Activarea școalei acesteia va urma succesiv așa, că la 1 Septembrie a. c. se va deschide prima clasă inferioară, (română și paralela ruteană), iar în fiecare an școlar următor o clasă mai înaltă, eventual clasele superioare.

* **Copii loviți de trăsnet.** Marți la 3 ore d. amezăzi în islazul comunei Cărășeu, fiind prunții la vite, după o ploaie torențială ce a ploat împreună cu trăsnete, au fost 1 prunc și două fete sub un arbore scutiți de ploaie, în etate dela 10—15 ani și pe toți 3 inși i-a trăsnet și au murit de loc.

* **Avis.** Domni învățatori precum și alți stimați domni din părțile Nordice ale tractului B. Comloș, cari doresc a lua parte la adunarea generală a inv. gr. or. rom. din despărțământul prot. B. Comloș, care se va ținea Duminică în 9/22 Iunie a. c., în Toracul-mare, sunt rugați a se orienta în privința călătoriei astfel:

Sâmbătă în 8/21 Iunie la orele 10 38 a. m., plecăm cu trenul din Sân-Miclăușul-mare până la Vălcani, de unde apoi la orele 12 călătorim cu acceleratul până la Jombolea, iară de aci plecăm la orele 2 50 spre Bega-Sz.-György, unde ni se vor pune trăsuri la dispoziție pentru a călători la Toracul-mare. — Nereu, la 26 Maiu 1902. — *Petru Băran*, vice-președintele reuniunii.

* **Bibliografie.** A apărut: *Psihieleul* cu ripelele și psalmii cei aleși ce se cântă la sărbătorile mari ce au Psihieleu. Estras din cărțile bisericești prelucrat pe seama cântăreților de strană prin *Antoni Minisan*, învățator în Sân-Miclăușul-Mare. *Prețul 30 fileri*, plus porto 5 fileri.

Tabelele și Măsurile. Manual ajutător la învățatură de *Antoni Minisan*, învățator în Sân-Miclăușul-

Mare. Ediția III-a. *Prețul 10 fil. porto postal 5 fil.* Ambele broșuri se află de vânzare la administrația ziarului „Tribuna Poporului” precum și la autor în Nagy-Szt.-Miklos (comitatul Torontal).

A apărut: *Stropi de roaună de Elena din Ardeal.* *Prețul 1 cor. plus 5 fil. porto.* Se află de vânzare la Administrația ziarului „Tribuna Poporului.”

Convocare.

Conform §-ului 23 din statute se convoacă învățătorimea gr. or. rom. din despărțământul prot. B.-Comloș la adunarea generală a despărțământului, care se va ținea la 9/22 Iunie 1902 în Toracul-mare la școala inv. Petru Avramușiu.

Program:

1. Dimineața la 9 ore, participare la serviciul Dzeesc, împreună cu chemarea Dachu ui Sfant.
 2. Deschiderea adunării prin preșidiu.
 3. Constatarea prezențelor.
 4. Raportul biroului, casierului și a bibliotecarului.
 5. Prelegere practică despre „Formațiunile pământului” de inv. Nicolae Onciu.
 6. Prelegere practică despre „Corpul omului” de inv. Iuliu Rașa.
 7. Prelegere practică despre „Pronume” de inv. Petru Avramușiu.
 8. Reflecțiuni asupra prelegerilor ținute.
 9. Propuneri și interpelări.
 10. Ficsare procsimei adunări.
 11. Încheierea adunării
- B.-Comloș la 19 Maiu (1 Iunie) 1902.

Atanasie Lipovan,
notar.

P. Miulescu,
prot. insp. școl. și preș.
reuniunii.

Concurs.

Prin moartea preotului Aug. Drincu, parochia din comuna Nanhidișel protopresbiteratul Beiușului — devenind vacantă, în urma ordinațiunei Ven. Consistor orădan din 6/19 Maiu Nr. 854. B pentru îndeplinirea acestei parochii se escrie concurs cu termen de alegere pe 7/20 Iulie a. c. pe lângă următoarele emolumente parochiale:

1. Casa parochială cu 2 chilii, culină, cămară și grădină; 2. Pământul parochial 9 holde catastr. 34□ st. sau de 13 cubule, a cărui venit face 196 cor.; 3. Dela 130 case bir. jumătate măsură cucuruz sfărîmat prețuit în 108 cor.; 4. Dela 130 case zi de lucru, — dela cei cu boi — cu boi, ceialalți cu mîna, prețuit 165 cor.; 5. Din stole și funcții preoțești 120 cor.; 6. Întregirea dotației dela stat 266 cor. 58 fil.

Coresponzând dotațiunea pentru parochie de clasa a III-a, recurenții sunt avisați a-și trimite recursele adresate Comitetului parochial ajustate conform prescrișelor regulamentului pentru parochii, subscrisului protopresbiter până la 6/19 Iulie, iară până la ziua alegerii respectivii recurenți să se prezente în vre-o Duminică ori sărbătoare la sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratoric.

Dat din ședința Comitetului parochial din Nanhidișel, ținută la 18/31 Maiu 1902.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu : ELIA MOGA, protopresb. Beiușului.